

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Asszisztenszég kizárásának
 vagy megőrzésére nem vállalkosik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, okt. 17.

Fizetés.

Azt szokták mondani, hogy a fizetést nem veri el a jég. Igaz is. De a nap sem növeli, az eső sem javítja s ez is igaz.

A magyarságnak óriási nagy része él ma fizetéséből. Hajdan ur volt, ő fizetett, de hagyjuk ezt, ma már ő kér és más ad.

Amely kérdés tehát a fizetés rendezéssel van összefüggésben, az hatalmas rétegét érinti a magyarságnak. Ez a kérdés pedig sokszor előtérbe tolul s mindig a pénzügyi exposé idején.

Mert átkozottul vékonyan jár ki ez a fizetés.

Nem minden fizetés. A színekurák jól jövedelmeznek, csak az nyomorúságos, ahol dolgozni kell ezért a fizetésért, a kisebb hivatalnokoknál, vagy helyesebben a rendes hivatalnokoknál.

Minden vonalon haladásról beszélünk. A civilizációban való haladás az igények szaporodását jelenti s így az igények kielégítéséhez szükséges eszköz szaporodását követeli.

Ez a logikai láncz igen átlátszó.

Egy pápua összes igénye egy kakadu toll és néhány vad gyümölcsig terjed; egy tanyai munkás nem érzi meg a szappan és zsebkezdő drágulását; falun már ünneplő ruhára is van szükség; városban némi művészeti igények is motoszkálnak az emberben s ha színház, vagy képzőművészetről hall, bizony mi tagadás benne, belülről is szeretné látni az ember.

De ehhez eszköz kell. Aki nem adja meg ehhez az eszközt, az nem civilizál, midőn felvilágosít, tehát igényt fejleszt, hanem kintpadra von, mert kielégíthetlen vágyakat ébreszt.

Vagy tessék tehát bizonyos társadalmi osztályokat kizárni a művelődéshez való haladásból, vagy tessék módot adni rá, hogy jogos igényeit kielégíthesse.

Kisebbségi hivatalnokaink már régebben mozgalmat indítottak a végből, hogy létminimumuk 800 forintban állapíttassék meg.

A mozgalom szépen haladt, de most egy rész elszakadt a közös akciótól és megelégszik 500 forint minimummal is. Ebből az új mozgalomból pedig nem az fog származni, hogy kapnak tehát 500 forintot minimumképen, hanem az a tudat, hogy aki alkuszik, az vagy nem tudja mit akar, vagy nem méltányos a kérése.

Mi, kiknek legedesebb ideálunk egy erős magyar középosztály, mind az ös-foglalkozást, mind az ipart üzők, mind a hivatalnokokból összeállítva, természetes rokonszenvvel tekintünk minden oly irányt, mely ezen osztály léte érdekében előmozdítani van hivatva s így mélyen sajnáljuk az állami kezelő tisztviselők nagy és tekintélyes gárdájában e szenzációs akció, mely nem is annyira alkuvás, mint meglapulás.

Erős középosztály, mely kellő súlyjal bírjon, kellő műveltség nélkül el nem képzelhető. E műveltségi fok a túlzott mértékkel megállapított és a követelt iskolai kvalifikáció folytán meg van kezdetben e kisebb hivatalnoki osztályban, de anyagi erő híján lekoptatja lassankint az élet.

Hogy egy család megéljen, házbért, fát, ruhát, iskoláztatást kibírjon és szellemi szükséglete kielégítésére is áldozhasson, ahhoz csakis egy szerény család-apa és ugyancsak gondos anya mellett képes évi 800 forint fizetés mellett is egy család.

Ennyi fizetés, mint minimum tehát igenis kell a testület tekintélye miatt, de maga a megélhetés miatt is.

Meg is érdemli ez az osztály, hogy különös gondban részesítse az állam. Hiszen számtalan helyen ők képviselik a magyar állameszmét és gyűlölködő nemzetiségi tengerekben ők a magyarság rendithetetlen sziklája, nem csak ma, vagy tegnap, de évtizedek óta.

Egész Horvátországban csak a vasutasoktól hall magyar szót az ember s csak a magyar kir. posta mutatja, hogy még itthon volnánk talán e földön is, a szász, tót és román helyeken be sok gyűlölködést, kellemetlenséget elszenvednek magyarságukért s szenvedik zugolódás nélkül.

Igenis akarjuk, már csak az ilyen helyekre való tekintettel, hogy kopott, szegényes voltuk miatt senki le ne nézhesse őket, akarjuk, hogy itthon el ne adósodjanak, de függetlenek maradjanak, mi az anyagi rendezettségétől függ.

Meg is teheti az állam minden újabb teher nélkül mindazt, amit ezek a derék emberek kérnek.

Tessék a sok színekurát beszüntetni. Akik benne ülnek, ne eressze szélnek, nem kívánjuk, hanem ossza be ezek közé szintén 800 forintos minimummal az így felszabadult, hiába kidobott összegekből jut pótlás nekik is.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egy történet, a melynek nincsen vége.

(Válasz.)

Írta: Deér.

A minapában itt a vonal alatt egy tárcza-cikkem jelent meg a fenti címmel. Egyszerű, mindennapi történet volt.

Két nővér szeretett egy férfit. Az idősebb leány Margit, mélyen érző, igazszívű leány; a fiatalabb, Klárka, könnyelmű, vidám, gondtalan teremtsé, ki boldogságában nem vette észre nénije szenvedéseit. Mert Margit szenvedett.

Huga iránti szeretetből lemond szerelméről s vérző szívvél bár, de mosolyogva nézi, mint esküszik hugának örök szerelmet az a férfi, ki neki is ideálja, lelkének szerelme volt.

Az esküvő napján aztán, mikor a búcsuzásra kerül a sor, Margit egy pillanatra elfeledkezik szerepéről s ünneplően, egy szerelmes leány odaadásával borul a szeretett férfi karjaiba s lázas ajakkal viszonzza a búcsúcsókot.

Ez a csók elárulta. A férfi megtudta ebből, hogy Margit szereti őt. És ez lón közös forrása szenvedésüknek.

A férfi szereti Margitot. Csak a leány tet-

tett hidegsége tartotta vissza a vallomástól. Férje lett hát hugának csak azért, hogy ne kelljen elszakadnia Margittól.

Talán nyugodt életük lett volna mindkettőjüknek, ha a férfi ki nem érzi Margit csókjából a szerelmes leány csókját. Ezután már nem titkolja el szerelmét. Feltárja szívét az éppen náluk időző Margitnak, ki szintén nem tudja tovább titkolni érzelmeit.

De azért nem feledkeznek el magukról. Margitnak eszébe jut huga, annak boldogsága. S mikor a férfi, szenvedélyétől elvakítva, szét akar tépni minden akadályt, mely Margittól elválasztja, a leány fájó lemondással emlékezteti hugára.

Igy fejeztem be a történetet. Nem mertem tovább folytatni, féltem a végtől. Olvasóimra bízom a befejezést. Azóta már magam is gondolkodtam e tárgy fölött. Azért is tértem reá vissza, mert több helyről voltak szívesek megkeresni e tárgyban. Néhányan megörvendeztetek történetem végével is.

A probléma lélektanilag mindenestre elég érdekes arra, hogy kedves olvasóimat még egyszer untassam vele.

Am lássuk, milyen lenne a leghelyesebb megoldás?

Feltétlenül elvetem egyik olvasómnak ama megoldását, hogy Margit távozik s a férfi öngyilkos lesz.

Ez nem helyes megoldás.

Margit sokkal okosabb, mélyrelátóbb leány, sem hogy be ne látna távozásának következményeit. Ő tudni fogja, hogy a férfi képtelen lesz huga előtt tovább játszani a boldog férj szerepét. S így hugának boldogsága is tönkre lenne téve, a férfi is boldogtalan lenne s Margit is szenvedne.

Egy másik kedves olvasóm szerint az lenne a megoldás, ha mindketten megölnék magukat.

Nem ismerem az álnév mögé rejtőzött ismeretlen, de gyanítom, hogy fiatal leány lehet, ki úgy lopva már olvasott egy-egy rémregényt, melyben nyakra-főre halnak az emberek.

De komolyan véve, lélektanilag sem lenne helyes a megoldás. Margit tiszta lelkű, nemesen gondolkodó leány, ki hugát szereti s fél őt boldogtalaná tenni. A kettős halál pedig éppen tönkre tenné a fiatal asszony életét. Hisz' örökké élne lelkében az a tudat, hogy ő áll utjában a két szerelmes boldogságának. Margit ezt nem fogja tenni.

Egy igen érdekes megoldást kaptam még. Nem is annyira a megoldás érdekes, mint annak megokolása. Az illető — ki hölgy — ilyenformán ír:

— Két befejezést tudna a történethez. Az egyik szerinte az, hogy oly önfeláldozó, őszin-

Sok ezer magyar család reménye fűződik a kis tisztviselők mozgalmához. Magyar kormánynak nem szabad elzárkózni ez elől a törekvés elől.

Amit erre kiad, azt haza küldi, a magyar közeposztályt erősíti vele.

P-y.

Apponyi nem lesz nagykövet.

Gróf Apponyi Albertről az a hír terjedt el, hogy ő lesz gróf Revertera helyén Ausztria-Magyarország vatikáni nagykövete. Ezt a hírt, melyet komoly politikai körökben úgy sem vettek valóságnak, most illetékes helyről megczáfolják. Apponyinak eszé ágába sincs, hogy a parlamenti pályát elhagyja.

Megnyitási utóhangok.

A »Magyarország« tudósítója itt járt Nagyváradon a mi színházunk megnyitásán s igen ügyes cikkben tesz találó megjegyzéseket ez alkalommal. Közöljük belőle a következő sorokat:

A színház előtt és a színházban.

Este 7 óra tájban olyan képet nyújtott a Szigligeti-színház előtti tér, mint mikor kedvelt polgártársunk Muzaffer-Eddin szokott az Operába menni. Az Auer-lámpák pazar fényt hirtettek a nyüzsgő tömegre és a nagyváradi Bockelbergék csákóján ide-oda lengette a Körörsz felől áramló szél a fehér kakas toll csokrokat. Azt hiszem, hogy evvel a jól sikerült pár vonással híven ecsetelem a hülső képet.

De lépünk be a színházba. A foyer egy kedves, fehér terem, mely élénken emlékeztet a Vigszínházra. Benne a nézőtérre pompás, káprázatos kép tárul elénk. Vakító fehér alapon tiszta renaissancestilű arany czirádák és ríktő de nem bántó, sőt mondhatnám sima hatású vörös drapériák alkotják a keretet ahhoz a ragyogó élőképhez, mely pazar villamos fényárban uszik.

Minden páholy egy-egy fészeknek tetszik, melyben csiripelnek a bájos kis madarak és öntelten legyeznek magukat a boutonos mamák. Mert bouton, az annyi van Nagyváradon, mint a polyva. Az urak frakkban, de valami hiányzik a budapesti szemnek . . . sehol egy árva

nap- és oroszánrendjel. Oh holdog Nagyvárad!

Híres férfiak.

Egyik proszeczineum-páholyban egy érdekes arcú, borotvált bajusszu, tengerészszakállu ur ült.

— Nini: Nelson tábornagy! — mondaná Sainte-Hypothese márki. Rádl Ödön az a férfi, a ki legalább is olyan megelégedettséggel tekintett széjjel, mint híres alter-egoja a trafalgar-i ütközet után.

Mellette Várady Antal magy. kir. színházyitogató ül egy páholyban, a ki csakugy rázza ki a kabátja ujjából az alkalmi darabokat.

— Ott van Beöthy László! — mondja egyik ismerősön egy páholyra mutatva.

— Bocsnat, ön téved, hiszen az Makó Lajos, és nem a nemzeti színház igazgatója.

— De kérem, ez a biharmegyei főispán! — Meggyőződtem, hogy az elegáns, szimpatikus külsejű ur csakugyan a főispán. Igazán nem illik tőle, hogy annyira mer hasonlítani Makó Lajoshoz. Ez az idegenek megtévesztésére irányuló kísérlet. Őt látván: rögtön szabadjegyet kér az ember.

Nagyvárad város páholyában ül gróf Festetich Andor, a vidéki színészet országos felügyelője. Ez volt a gróf ur első hivatalos funkciója és konstatáljuk, hogy teljes szakavatottsággal »felügyelt«.

Ő volt az államhatalom egyetlen jelenvolt képviselője és bár arcza híven látszott visszatükrözni a bensejében dúló érzést és gondolatot, hogy l'état c'est moi! a nagyváradiak mégis mintha keveselték volna a reprezentációt.

— Elvégre nekünk van egy bibornokunk, és így legalább is elvartunk volna egy eleven minisztert, — gondolták magukban. — Meg azután az a rossz Wlassics, a ki így ősz táján szaporán hullatja leveleit, nekünk még csak egy kis portómentes levelet sem juttatott.

Igy gunyolódtak a nagyváradiak és méltán.

Általános feltűnést keltett, hogy az ünnepevényen se a Nemzeti Színház, de egyáltalán egyik budapesti színház, sőt az Országos Színdzgyegesület sem képviseltette magát, valamint hogy a Szigligeti-család egyetlen tagját, még a nagy író leányát, *Tórs* Kálmáné, született *Szigligeti* Jolánt sem hívták meg. Ez mindenesetre hiba volt.

Erkel Sándor temetése.

A magyar királyi operaház komor gyászöltött. Tegnap éjszaka óta ott fekszik az előcsarnokban fölállított ravatalon elhunyt főzeneigazgatója, *Erkel* Sándor.

A ravatalt a páros lépcső között levő kis kupolacsarnokban állították föl. Az érczkoporsót, amelyben az elhunyt fekszik, lobogó gertyák veszik körül. A falakat fekete posztó fűdi. A kis kápolnát és a nagy előcsarnokot délszaki növények díszítik. Kékes világosság dereng a halottas csarnokban melyet kék üveges villamos lámpák terjesztenek.

A koporsóra az özvegy fekete szalagos élővirág koszoruját helyezték. Mellette jobbról az operaház babérkoszoruja, balról a székesfővárosé. Reggel óta egymást érik a virágos koszorúk.

A kolozsvári nemzeti színház és zenede koszoruja, a filharmónikus társaságé, Békéscsaba városáé, a Lipótvárosi Kaszinóé, a budapesti polgári dalos köré, *Bartóky* Matildé Californiából és számos dalos- és zeneegyesületé.

A ravatal előtt az Entreprise-intézet diszruhás emberei képezik a diszörséget. Az előcsarnok két bejárójánál rendőrök tartják fenn a rendet *Rezniczky* Tamás rendőrfelügyelő felügyelete mellett. Odakünn az opera előtt a légszeszlámpákat meggyújtották és gyászfátyollal vonták be.

A nagyközönségnek délelőtt 10 órakor nyitották meg az utat a ravatalhoz. És megkezdődött a zarándoklás. A közönség a hajóutcai oldalról jutott be a csarnokba és a ravataltól a dalszínház-utca felé volt a kijárat. Ezren meg ezren jártak ott, bucsuzóban a magyar zeneirodalom pótolhatatlan halottjánál.

Egy óraker bezárult az előcsarnok innenső, meg tulsó kapuja. Odabent az előkészületeket tették meg a temetésre.

A temetés pontban három óraker volt.

Budapest, okt. 17. (Saját tud. táv.)

Erkel ma délután 3 óraker temették az operából, óriási nép jelenlétében. *Wlassics* miniszter és *Csörghő* államtitkár is ott voltak. A temetés programmszerűen folyt le.

tén szerető lélek, mint Margit, inkább meghal, mintsem hugát megcsalja.

E részben igazat adok. Sokkal szebb, nemesebb jellemnek tűnnek fel Margit, ha meghal önként, mint él tovább úgy, mint szeretője huga férjének. Csak hogy Margit nem annyira hitvány, hogy szerető lehessen. Neki nem kell meghalnia csak azért, hogy ne kelljen erkölcsileg halottá válnia. Ő elég erős tud lenni, hogy becsületét megőrizze. Ez a megoldás nem helyes azért sem, mert ha Margit tényleg önkézevel vetne véget életének, meg lenne-e az életben maradt fiataloknak az óhajtott boldogsága?

Nem.

A férfi tudná Margit halálának okát. És ez kétségbeeszténe őt. Neje, mint élő szemrehányás állana előtte, ki mindig csak a halottra emlékeztetné, kinek meg kellett halnia — huga miatt. Milyen lenne a fiatal asszony élete ilyen körülmények közt?

Bizonyára ő is megtudná Margit halálának okát s ez még inkább kétségbeeszténe őt. A képzelt megnyugvás helyett pokol lenne az életük. És ezzel egyik fél sem nyerne semmit. Margit meghalna, a másik kettő boldogtalan lenne egy egész életen keresztül. Ez nem volna igazságos.

A másik megoldása a levélírónak nagyon — hogy úgy mondjam — századvégi.

Szerinte Margit egyszerűen feled minden nemesebb érzést s szeretője lesz annak a férfiak, a kit szeret. Margit is vérenek, szenvo-

délyének engedne, — írja az illető. — Mert ha ész és szenvedély harcra kelnek, ezen esetben kilencszázszor a szenvedély győz.

Ez utóbbi állítást helyben hagyom. De minek kelljen Margitnak éppen a kilencszáz közé tartoznia, a kik hitványok, mikor őt egész valója, lelkének minden gondolata méltán oda helyezi a »száz« közé, kik tudnak parancsolni szenvedélyüknek annyira, hogy ne legyenek megvetésünkre méltók.

Ezt sem fogadom el megoldásnak. Az a Margit, kit én lelkemben megalkottam, nem elég hitvány arra, hogy odadobja magát egy férfinak. Annál kevésbbé, mert nagyon jól tudja ő, hogy mihelyt szeretője lenne annak a férfinak, az megszűnnék őt továbbra is szeretni azzal a rajongó, tiszta szerelemmel, melylyel szerette eddig. A férfiak sohasem szeretetik szeretőjüket a szó nemesebb értelmében. Nem pedig azért, mert nem tudják becsülni. Enélkül pedig nem létezik szerelem.

Igy tehát ez a megoldás sem helyes.

Kaptam még több megoldást is, — de mind a már elmondottak körül forog. Csak egy mond még újat és nagyon is — vadat. Ez egyszerűen megöletti a fiatal asszonyt, Klárikát s így hozza össze Margitot — szerelmesével. Igazán uborka szezonba illő befejezés.

De ideje, hogy most már elmondjam én is a magam ideáját. Megengedem, hogy ehhez is fér szó, de ne legyen szerénytelen, ha azt mon-

dom, hogy ez lenne még a leghelyesebb megoldás.

Margit őszintén feltárja huga előtt a helyzetét. Elmondja neki a csók történetét. A fiatal asszonynak bizonyára fájni fog, hogy nem bírja férje szerelmét. De azt is be fogja látni, hogy itt nincs más mód, mint elválnia attól az embertől, ki őt nem szereti.

Ebben az esetben csak egy ember lesz boldogtalan, — Klárka. Azzal is számolnunk kell, hogy Klárka nem oly érzékeny lélek, mint nénye. Ő bizonyára könnyebben fog feledni. Annál is inkább, mert felemeli az a tudat, hogy az ő boldogtalansága, lemondása lett a forrása két egymásért dobogó szív igaz, tiszta boldogságának.

És ezt a megoldást Margit is elfogadhatja. A végtelékig ő sem lehet önfeláldozó. Ő is csak ember. Nem rajta mult, hogy szerelme örökre titok maradjon. Ha már a sors úgy hozta magával, hogy szerelme napfényre kerüljön, jogában van küzdenie szerelméért. Hisz azért élünk, azért küzdünk, hogy boldogságot teremtsünk magunknak itt a földön. Margitnak is szabad küzdenie e boldogságért. És szerintem a most elmondott mód lenne a leghelyesebb, a legtisztességesebb ut a — boldogsághoz.

Ezzel befejeztem a történetet. Megírtam a végét is. Szeretném, ha olvasóim meg lennének vele elégedve.

UJDONSAGOK.

A nagyváradi műtárlatról.

A nagyváradi képművelésre még egyre érkeznek a bejelentések és beküldések a Képzőművészeti Társulat budapesti műcsarnokába.

Ujabbán a következő művészeinktől érkeztek nagyobb alkotások.

Telepy Károly, a tájképfestők nesztora egyik most elkészült nagy tátrai képét küldi le Nagyváradra. A ködös párákba burkolt »Lomniczi csúcs»-ot sziklás környezetével senki sem adta vissza eddig hűségesebben a Magas Tátra komor hangulatával. »Telepy bácsi« ez újabb alkotása csak növelni fogja nagyváradi híveinek számát.

Br. Mednyánszky László is teljesen új képet küldött. A Dunajecz folyó meredek partjáról vette motívumát a képéhez s megkapó, szürke hangulatával nagy művészettel ábrázolja a novemberi napok hervadó színeit.

Bruck Miksa, a boszniai tájképek festője ezuttal behavazott falusi utcát festett, a melyen egy borközi állapotban levő atyafi dülöngözik hazafelé.

A szegedi kiállításról érkező anyag ekként európai nivóju kiállításra egészítődött ki.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

Okt. 18. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.

Okt. 23. A Sebes-Körözs-társulat választmányi ülése d. e. 10 órakor és közgyűlés d. u. 3 órakor.

* **József kir. herezege**ről. József kir. herceg állapota, mint Alcsuthról táviratozzák, teljesen kielégítő. Az eltörött bokacsont 2-3 hét alatt teljesen egybeforr, addig pedig kezelőorvosa, Boross József dr. tanácsára naponként fürdőt és masszazet használ. Tegnap járógép segítségével a parkban sétált; remélhető, hogy bajából teljesen kigyógyul. Téli tartózkodásra Fiuméba utazik.

* **Uj templom Csorváson.** Nagy az öröme a csorvási híveknek: készen áll már az új, szép templom, melynek költségeihez a Wenckheim-család, az egyházmegyei alapítványi főpénztár s a váradi káptalannak egyik nemes lelkű tagja nagyobb összeggel járultak. Az új templomot **Peiser Károly** püspökségi építész tervezte s ő vezette az építést is. A templom megáldását f. hó 21-én **Grócz Béla**, prépost kanonok fogja végezni, ki a csorvási hitközségnek első lelkésze volt.

* **Mennydörgés októberben.** Ugy látszik, a felhők közt megrestelltek az idejű eszöndes szüretet, a hol még rakéta is alig pukkant itt-ott, nemhogy puska ropogott volna. Kárpótlásul a felhők rendeztek odafent szüreti hangulatot s kerekedett tegnap délben olyan mennydörgés és villámlás, mintha augusztusban volnánk. Pedig hát a zálogházak a megmondható, hogy itt van a felöltők kiváltásának keserves idenye. Lapunk jól ismert »legöregebb emberei« nagyot csóváltak jól emlékező fejükön s vést jósló hangon mormogták:

— Tavaly ilyenkor hideg volt, tavalyelőtt október 15-én hó esett s még sem dörgött soha az ég, — már ez a színház nemcsak a fiatal embereket bolondította meg, hanem az időjárást is!

* **Választások a városházán.** A mai közgyűlés tárgysorozatát ismét választások tartják s hoznak bele abba elevenséget. A Mátray György nyugdíjazásával megürült I. oszt. számtiszt állás és a Széchy Dénes lemondásával üresedésbe jött irnoki állás lesz betöltendő ma a város törv. hatóságának tagjai által. Mindkét állásra nagy számban jelentkeztek a pályázók s nagy a versengés a voksokért és a heves kapacitáció már hetek óta folyik, mint-hogy ezuttal a közgyűlés rendes határideje is kitolódott. Az I. oszt. számtiszt állásra **Csáky József**, **Altnöder Vince** és **Kopácsy Endre** II. oszt. számtisztek, továbbá **Novák József** III. oszt. számtiszt és **Dicker Illés** pénztári segéd-tiszt a jelöltek, mely utóbbi megválasztásával a pénztári segéd-tiszt állás megszüntetnének. Az esetleg megüresedő II. oszt. számtiszt állásra **Novák József** III. oszt. számtiszt a legkomolyabb aspiráns, a kit hivatalos érdemei is ajánlanak; kilátással veszi fel vele a harezot ifj. **Márkus János** III. oszt. számtiszt, a ki szintén szorgalmas tagja a városi tiszt karnak. Mig az ezen előlépések folytán üresen maradó III. oszt. számtiszt állásra **Erdődy Adolf**, a nyilvántartási hivatal ügybuzgó tagja és **Erdélyi Bernát** díj-nok pályáznának. Nem kevésbé sokan adták kérvényüket a Dús László t. főügyész mellett alkalmazott de lemondott irnok helyére. Ezek sorából kiemeljük **Tóti Ferencz** közigazgatási igatát, kit szorgalma, képzettsége és szolid. megbízhatósága a tanács hivatalos jelöltjévé tett Pártfogásra érdemes azonban **Kanizsai Gyula** díj-nok, kinek atyja is régi alkalmazottja a városnak. Ezekon kívül van pártja **Pérchy Sándor** ny. postahivatalnoknak, a ki a katonai ügyosztályban működik, továbbá **Akhandesz István** és **Lévay István** havidíjasoknak.

* **Megerősítés.** A m. kir. igazságügy-miniszter a tenkei kir. járásbiróságnál ideiglenesen alkalmazott **Moldoványi László** aljegyzőt ebben az állásában megerősítette.

* **Vilma királynő házassága.** A hollandok bájos királynője végre annyi találgatás után férjhez megy. Mint egy hágai távirat jelenti, az ottani hivatalos lap közli Vilma királynő proklamációját, melyben tudtul adja eljegyzését **Henrik mecklenburg-schwerini herceggel**. **Henrik herceg** 1876. április 19-én született Schwerinben, mint II. Frigyes Ferencz nagyhercegnek hetedik fia. Rendkívüli megnyerő külsejű s a mecklenburg-schwerini nagyherceg a lá suite főhadnagya.

* **Párisba utazó iparos.** **Éberl Kálmán** műbádógos, ki a színháznál remek kiviteli munkákat végzett, ma este utazik Párisba a kiállításra. Az utazási költségeket az építészek adták össze, hogy tanulmányozza a kiállítást s ott szerzett tapasztalatait itthon érvényesítse. — Ugyancsak most utaztak Párisba városunkból **Mezey Mihály** közjegyző és **Rimanóczy Kálmán** építész, kik párisi utjokat a színház megnyitása miatt halasztották mostanra.

* **Agyonlőtt orvvadász.** Zomborból írja tudósítónk: Zombor város határában az orvvadászok a vadászati ideny megnyitla óta annyira elszaporodtak, hogy a városi rendőrségnek kivételes rendszabályokat kellett életbe léptetnie. A lovasrendőrök ugyszólván permanens szolgálatban vannak és a határban portyáznak. Mándits István és Szerajlits Tosó városi rendőrök tegnap délután **Danis András** báthmonostori fiatal legényt, a ki veszedelmes orvvadász, vadászhat közben tettenérték. Ártalmatlanná akarták tenni és felszólították, hogy adja át lőfegyverét és kövesse őket. Az orvvadász suhancz azonban ellenszegült és segítségért kiáltott. A kukoriczából erre előtörtetett a má-

sik orvvadász, — a suhancznak apja — és minden szó nélkül Mándits István rendőrré vetvén magát, fojtogatni kezdte. Dulakodásuk közben a rendőr karabélyá, hogy, hogyan nem, elsült a vadorzót mellbe találta. A súlyosan sérült vadorzót a tanyára szállították, a hol néhány óra szenvedés után meghalt. A bűntügyi vizsgálat ugy a városi rendőrség, mint a kir. törvényszék részéről folyamatban van.

* **Szüreti ünnepély.** Igen szép szüreti mulatságot rendezett vasárnap délután **Kádár János** a színházzal szemközt levő bor- és sörcsarnokában ismerőseinek és barátainak. Az előző években szőlőjében szokta volt megtartani ezt a mulatságot, de mivel épen vasárnap nyitotta meg a diszes felszerelésű bor- és sörcsarnokot, melyet különösen a színházlátogató közönség sűrűn keres föl, tehát a szüreti mulatságot is itt tartotta meg. Vendégeit igazi magyaros szíveséggel fogadta nevével együtt s természetesen volt jókedv, nóta, mint a hogy szüreten szokott lenni.

* **A Zichy-család ősel.** Ezen a czimen **Wertner Mór** a Századok nyolczadik füzetében érdekes cikket tesz közzé. A Zichy-család, szerinte, a Somogy megyében ma is létező Zics faluból veszi eredetét. Legrégibb őse Pasca volt, kit még csak e néven ismer a történelem. Pasca fiai: László és Jakab királyi testőrök 1351-ben már zicsi nemesek (nobiles de Zich.) **Jakab fia**, **Zichy Elek** 1379-ben már Zalavármegye alispánja s ettől kezdve kezdenek szerepelni a Zicsiek a közéletben. Terjedelmes birtokaik voltak nemcsak Somogyon, hanem Zala, Veszprém, Csanád, Temes, Kolozs és Alsófejérmegyékben is.

* **Országos Arany-ünnep.** Megemlékeztünk már **Tokay Elek** körösszeg-apáti jegyzőnek arról az indítványáról, hogy a községi jegyzők tegyék országossá **Arany János** emlékének ünneplését s az egykori nagynevű nótárius születése napján minden község ünnepeljen. Ez irányban javaslatot is dolgozott ki, melyet a minapi országos jegyzőgyűlésnek kellett volna tárgyalás alá vennie. Mivel azonban a vasárnapi gyűlésen csak az egyes vármegyei jegyző-egyletek delegáltjainak volt javaslattevői, illetőleg indítványozási joga, Tokay pedig nem lévén az; indítványa lekerült a napirendről. Ezzel azonban a szép eszme nem halt meg, mert Hunyadvármegye nyomban magáévá tette s a legközelebbi jegyzői gyűlésen ismét szőnyegre kerül indítvány alakjában. Ugyanebből az okból maradt el Tokay Eleknek ama indítványa is, hogy a közgyűlés napjának délutánján koszorúzzák meg testületileg **Arany János** szobrát.

* **Halálos szerencsétlenség.** **Bihar-Füspökiben**, — mint levelezőnk írja — tegnap **Fodor József** gazda kiment a szolgájával a határba tapasztáshoz való földet ásni. Meglehetősen mély gödröt ástak ki, s a szolgaleány annak fenekén állott. Egyszer csak a gödör egyik oldala beomlott s a szerencsétlen embert maga alá temette. Mire gazdája elhánnya a földet róla, már akkor a legény halott volt.

* **Bécs a szlávoké.** Egy bécsi orosz nyelvű újság, a »Slavjanski viek« a lehető legpontosabban kiszámítja, hogy Bécsben 400.000 cseh, 20000 tót, 3000 szlovén, 2000 horvát és szerb, valamint 20000 lengyel él, összesen tehát közel félmillió szláv. Ha ezekhez a szláv nemzetiségű keveréket is hozzá számítjuk, bizvást kijelenthetjük, hogy Bécsnek legalább a fele szláv. A cikk írója különben ezekből az érdekes statisztikai adatokból arra a következtetésre jut, hogy Bécsben a szlávoké a jövő.

* **Magyarok búr szolgálatban.** A szabadsággért küzdő búr seregben számos honfitársunk harcol. Ezek eddig külön csapatot képeztek, de most, hogy számuk az ellenség golyóitól alaposan leapadt, **osztrák-magyar-német különítmény** elnevezés alatt harcolnak tovább. Ennek a hős csapatnak vezére **Goldegg Antal**

lovag, a 9. huszárezred volt főhadnagya s a parancsnoka. Goldegg lovag, akinek nővére Goldegg Emma asszony betegápolónői minőségben teljesít önfeláldozó szolgálatot, hosszabb levelet írt mostanában egyik Bécsben lakó barátjának. Elmondja itt első sorban a kedvező transzváli gazdasági viszonyokat, azután csapatjának a harcztéren elért sikereivel számol be.

— Még sokáig nem lesz vége a háborúnak — monda a levél író, — mert amíg egy búr él, addig nem lesz nyugtuk az angoloknak. Ágyúink pompásak, löszérünk elég bőven van és a harcikedv soh'sem lankad.

Lussénszky báró, a magyar csapat hős parancsnoka — írja tovább, — aki a Tugela-menti harcoknál vakmerő haditetteivel a búrok legdicsőbb katonájává avatta magát, utolsó megmaradt embereivel, mind igen pompás legények, a mi csapatunkhoz csatlakozott. Szabad időmben harcztéri naplóm folytatásán dolgozom. Az időjárás igen kedvező, csak az éjszakák nagyon hidegek.

A hadjáratban részt vett magyarok mind hősiessé viselkednek, különösen kitűntették magukat: Szigethy volt honvédfőhadnagy, akit Sopronból, s Popovic, aki Brassóból utazott Transzvába a búrok segítségére; ott harcol vitézül a budapesti I. honvédgyalogezred nyugalmazott parancsnokának fia, dannenfeldi lovag Fittoni is és még számos volt közhadseregbeli tiszt.

* Uj táviró állomások. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a mátra-körösvidéki helyi érdekű vasutnak Biharvármegyében fekvő Csegőd és Gyanta vasuti táviróit állami és magántáviratok kezelésére felhatalmazta.

* Kitüntetett polgármester. Ö Felsője a király Simonffy Imre, Debreczen szab. kir. város polgármesterének a közügyek terén szerzett kiváló érdemeiért legfelső elismerését nyilváníttotta.

* A praktikus gyümölcskereskedő. Egy furfangos gyümölcskereskedő már régen törte a fejét azon, hogy mikép lehetne olcsón sok, nagyon sok szép almára szert tenni? Végre jó ötlete támadt s a lapokban a következő hirdetést tette közzé:

Öt forintot

fizetek annak, a ki a legnagyobb almát küldi be nekem.

A hirdetésnek meg lett a fogantaja; rövid két hét alatt tizenöt zsákra való, szebbnél szebb alma érkezett be — a furfangos gyümölcskereskedőhöz, aki azután a sok közül kiválogatta a legnagyobb almát s lelkiismeretesen kifizette érte az öt forintot. A tizenöt zsákban levő, többi nem »legnagyobb almát« pedig, minthogy ezeknek darabja nem ér öt forintot, valamivel olcsóbban — árulja.

* 42 tagból álló városatyá. Megürült a nemes városnál két szerény állás; egy irnoki és egy számtiszt s megtelnek a városatyák szobái sárfoltokkal, melyeket ebben a locs-pocscsal kezdődő őszben protekcióért járkáló szegény pályázók felednek ott a háziasszony nem csekély bosszuságára.

W. ur megsejtette ezt és sokkal praktikusabban oldta meg a kérdést: protekciót kér nyomtatott körlevélben, melyben a városatyák szavazatát kéri.

* Tekintve azt, hogy *képeségem* mindegyik állásra meg van, mert a n.-várad premontriék főgymnásiumában tettem *érettségi* vizsgát.

Tekintve végre, hogy a közel multakban is pályáztam, a midőn is egy *igen tekintélyes 42 tagból álló városatyá sorakozott mellettem.*

Ez az ur csakugyan megdöbbenő érvvel áll elő, melylyel fényesen sikerült többi kollégáit lelicizitálni. Ha valaki mellé egy 42 tagú városatyá áll placzra, avval már nem lesz jó kikezdeni.

Csak arra vagyunk kíváncsiak, ki lehetett az a 42 tagú alakzat?

(No meg arra, hogy W. ur csakugyan tett-e érettségi a nagyvárad főgymnásiumban?)

(Végül pedig arra, meddig fog még terjeszkedni a protekció-hajhászat?)

* Uj havanna szivarok. A pénzügyminiszter legujabb rendelete a szivar-nyenczeknek kedveskedik egy pár jóféle havanna újdonsággal. Szegény embert természetesen nem érdek az egész ujtás, mert havanna félt legfeljebb álmában szívhat.

Azoknak azonban, akiknek könnyű pénzük van — tudtukra adatik, hogy az általános forgalomban levő valódi havanna szivarok árjegyzékében felvett Regalia Britanica, Regalia Londres, Regalia Medi és Londres szivarfajok a készletek elfogytával a forgalomból kivételnek s ezek helyett a Lirio de Oro gyárból származó következő négy új faj valódi havanna szivar fog az alább megjelölt árákon az általános forgalomban levő dohánygyártmányok árjegyzékébe felvételni:

1. tétel. Perfecto 50 drb. egy ládácskában az árusok részére 23 korona 50 fillér, a fogyasztók részére 26 korona, darabonként 52 fillér;

2. tétel. Predilectos. 50 drb. egy ládácskában az árusok részére 17 korona, a fogyasztók részére 19 korona, a darabonként 38 fillér;

3. tétel. Regalia chien. 100 darab egy ládácskában az árusok részére 27 korona, a fogyasztók részére 30 korona, darabonként 30 fillér;

4. tétel. Couchas 100 darab egy ládácskában az árusok részére 23 korona, a fogyasztók részére 26 korona, darabonként 26 fillér.

* A tudomány áldozatai. A belga kormány nemrég két orvost, Von Ermengen-t és Voitureau-t kiküldte Glasgowa, hogy az ott pusztító pestisjárványt tanulmányozzák. A kiküldött orvosok Párisban a Pasteur-féle intézetben befecskenedezteték maguknak a Lestikov-féle pestis-szérumot; hogy a szörnyű betegséggel szemben immunisabbá váljanak, aztán pedig elmentek Glasgowa és végigjárták a pestis fészkeit. A szérum-injekció azonban balul ütött ki. A két orvos veszélyesen megbetegedett tőle és kénytelen volt Brüsszelbe hazatérni, a hol gondosan ápolják őket.

* Erkölcsi felháborodás. Szabómester: »Kérem báró ur, fizesse ki a számlát. Nem várhatok tovább. Én is tartozom már hónapok óta a posztó árával. — Báró: »Ugy, ugy, ön tehát adósságokat csinál és most azt szeretné ugy-e, hogy az én pénzemen fizesse ki azokat? Abból ugyan nem eszik!«

x *Osztálysorsjegy-érdekelteknek.* A »Nemzeti Pénzváltó Részvénytársaság« Budapesten (Gizella-tér, Haas-palota) az ország legnagyobb osztálysorsjegy-elárusító helye, jelentékeny előnyöket és messzemenő biztonságot nyújt. Az intézet sorsjegyeket eredeti árákon (utánvétellel is) küld szét teljesen költségmentesen. Ezen előnyöknél fogva az intézet sorsjegyei a leggyorsabban fognak el; ajánlatos tehát, hogy a megbízások mielőbb az intézethez beküldésenek.

A váradai vár története.

(Második előszó egy kis munkához.)

Mig Nagyvárad népe örömrájangással hallgatta az itteni színészet százéves történetét, s hullámozott az új templomnak kivilágított ol-tára, s az első áldozatra készülő papjai és papnői körül: testben jelekben betegen e város legrégebb épületének sötét falait fedő, még sötétebb multban lépegettem én, visszasiülő ak-nák; felrobbanó löportarak; égő háztetők; egy égő város fényénél, szedegetve a történelem összegyűjtendő szálait.

Az én utamon nincsen mü-zene; nem ringatnak édes álomba a hymnus hangjai. Kádán

tatár vezér ordító hada, a toronyba menekült nép alá rakott tűz perczegése; ezerekre menő holttest halmaza, gyülevész kapzsi nép zsvajgása; testvér-harc; megbotozott papok jalkiál-tása; királyi rendelet megégetése; katonákkal szétvert, előzőleg összeverekedett megyegyűlés; levagdalt öregek, hóra hányt kisdedek; járvány után temetetlenül maradt halottak stb. által ellepett olyan ut ez, mely nehogy visszatértené az embert, sőt mohóbban viszi előbbre, mint a buvárt az elsüllyedt hajóban talált halott töm-keleg.

Én nem láttam, és nem irigyelem a Szigligeti-színház megnyitásának ünnepi fényét. A nagy közönség és egy épület százéves multja mellett, egy vár és egy város ezeréves útját jártam én.

Mutatóul, — mint a Noé galambja, — apró ágakat, csak könnyen letörölve, hoztam a mult idők ezeréves fájáról. Bemutatom! — Nem hiszem én, hogy kedvesen fogadják. Nem várom, hogy legyen sok olvasója. Ezeken az apró ágakon, ott van a hulla szag; ott van a mult idők borzalmas képe, melyből az arany csillogásával tűnik ki Mátyás királynak Nagyváradon neveltetése, János király fényes udvara, Szent István, Imre és László remek ércszobrá; a természetes uton kimagyarázhatlan csoda tétélek, melyek ha megegyeszer megújulnának: akkor lenne igazán ünnepe Nagyváradon!

A színházi élet édes zajában; a szecessió léhaságok ködfátyolképén át, midőn egy csomó eseménynyel a t. olvasó elé állok, érezem, hogy mégis akadni fognak, kik nem ez időszerinti sorrendbe szedett, de meg sem törölgetett eseményeket szívesen veszik.

Belekiáltottam az ezeréves sötétségbe: »Ki mutatja meg nekem az első irányt?«

Meglepett a visszhang sokasága! Témedek anyagot kaptam! Egy tömegbe szétszórva; regényes formába bujtatva; a titok pecsétje által őrizve stb.

Most ugy vagyok mint a Püspök-fürdő vendége: megállok az erdő földött csarnokában, s válogatok abban, hogy a következő irányt a körülöttem sugárzó, csillag utak melyikén tegyem?

Dús László tisztelt barátom, anyaghalma-zát kivonatolva, mutatom be az általam meg-tett második utirányt; kérve e lap igen tisztelt olvasóit, hogy ha oly művek felett rendelkeznek, melyek a f. é. szept. 5—6-án, megjelent számokban, vagy a most folyó közleményekben megjelent adatokról, bármily keveset szólnak is, hozzájuttatni szíveskedjenek.

A legkisebb porszem is képes a dombot növelni! Én meg nem vállalkoztam egyébre, mint dombot emelni apró; egyesek által talán régen ismert, de elrejtve tartott parányi porszemekből.

Utam rövid, de a kerekeim fordulnak nehezen. Lelkem gépezetébe vasat dobott az emberi rosszakarat. Sietni tartozom.

Egy évre szóló anyagrendezésre van kilátásom.

Ugy vélem, hogy rövid kivonatokban is, legalább négy izben kell köztudomásra hozni, az ujabban elért adatok kiválóbbjait, mellőzve azokat, melyek egyszer már közölve voltak.

Az évszámok után bárki könnyen rendezheti az eseményeket. Az utolsó közlemény után — ha élek — rendbe szedem én valamennyit.

Dús László t. barátom nem bizonyítja ugyan, de nem is ellenzi ama feltevést, hogy a váradai vár mán a magyarok bejövetele előtt létezett.

Négy hónapi keresés alatt, egyetlen sorra sem akadtam, mely azt mondaná, hogy Árpád avagy vezértársai; Zsolt, Taksony, Szent István, avagy bármelyik királyunk, tette le a nagyváradai vár alapját.

A templomok stb. építése; a vár erősítése; minden korból fel van említve, már Pető Gergely magyar krónikás, 1660-ban Bécsben nyomott könyvében is, mely Kr. u. 373—1626 esztendőig, folyó időt, nagy részletességgel írja le.

(Folyt. köv.)

Kinai háboru.

A háboru mai állásáról a következő távirataink szólnak:

Kinai bankok bukása.

London, okt. 17. (Saj. tud. táv.) A Daily Chronichlenak táviratozzák Honkongból, hogy a kínai hatóságok az új angol terület határán lévő Szamcsun helyőrséget még 1000 emberrel szaporították. Ugy látszik továbbá, hogy a kínai hatóságok engedelmet kértek arra, hogy a kínai csapatok átvonulhassanak az angol területen. Az angóiok azonban megtagadták az engedelmet és valószínűleg ez az oka, hogy 500 angol katonát küldtek az új angol területre, hogy esetleges bonyodalmak esetén védőőrségül szolgáljanak. Makao állítólag egészen nyugodt. Sanghaiból jelentik a Timesnak, hogy jó torrásból eredő hírek szerint Liukunji táviratilag megkérte Hart Róbertet, hogy minden erejével igyekezzék a viszályt békésen rendezni. Ebből kitűnik, hogy Liukunji a zavargások terjedésétől tart, ha a mostani állapotot tovább is türik. A sanghaji czehek hasonló szellemű petíciót intéztek a konzulhoz. Egy 15-én kelt jelentés azt mondja, hogy a császári udvar Szinganfuba érkezett. A jangezevölgyi tartományokból még folyton nagy mennyiségű pénzt, élelmiszert és fegyvereket hoznak az udvar számára. Ugyanez a lap jelenti, hogy a niucsvangi vámbevételek most orosz kézben vannak. A bevételekkel az oroszok és a kínaiak között létrejött megegyezés szerint fognak eljárni. Ha más hatalmasságok is követnék Oroszország példáját, Kína nem volna képes többé kölcsöneit kamatoztatni és akkor mindenki arra törekednék, hogy a vámbevételekből minél többet biztosítson magának. A kínai bankok közül már több nagy intézet megszüntette a fizetéseit.

A boxerek veresége.

London, okt. 17. (Saj. tud. távir.) A Standardnak jelentik Sanghaiból: A santungi tartományba való boxerek kezdenek visszatérni otthonukba. Juansikkai csapatai közül 500 ember Nei tábornok parancsnoksága alatt Cangcsaunál, Csili tartomány határa mellett, megszalasztott 12,000 boxert. A paotingfui expedícióra vonatkozólag a Standard három táviratot kapott Tiencinből 14. 15. és 16-iki kelettel. A táviratok szerint a szövetségesek 13-án Tuliuba értek a nélkül, hogy ellentállásra bukkantak volna. 12-én 400 francia átment ezen a községen és Hszinghsien felé vonult az oltani katolikusok felszabadítására. 15-én az a hír érkezett Tiencinbe, hogy a francia csapatok elérték Paotingfut és hogy a kínai hatóságok rögtön átadták a várost. A francziák úgy mondják, most a vasutat őrzik. A 16-iki távirat ezt jelenti: Minthogy a paotingfui expedíció már jóval előbb jelezve volt, az odavaló kínai hivatalnokok és gazdag lakosok értéktárgyaikat Honan határára küldték. A város majdnem egészen nyugodt.

A dinasztia veszedelme.

London, okt. 18. (Saj. tud. táv.) A Standardnak jelentik Tiencinből 15-iki kelettel: Hogy a kínai kérdés rendezésében előbbre lehessen jutni, annak mellőzhetetlen előfeltétele a császár tekintélyének helyreállítása. Az egyetlen hatásos eszköz olyan nyilatkozat volna,

a melyben felszólítanák a császárt, hogy bizonyos határidőn belül térjen vissza Pekingbe, mert különben elpusztítják a Mienning dinasztia sírjait és a mandsu-dinasztiát megfosztják az uralomtól. Még az özvegy császárné is engedne ilyen fenyegetésnek.

Igazságszolgáltatás.

Az örökségrablók.

(Esküdtzéki tárgyalás.)

Nagyvárad, okt. 17.

Pafcsuga Réti János szegény ember volt Margittán, aki alig tudta megkeresni saját magának és kis családjának a mindennapi kenyeret. A múlt év őszén azonban jobbra fordult a sorsa Réti Jánosnak. Meghalt egy vagyonosabb rokona s az reá hagyta 800 korona készpénz vagyonát. Az öröklés tudomására jutott Gallovits József és Marosi Sándor napszámosoknak, a kik attól az időtől kezdve állandóan figyelemmel kísérték Rétit. Januárban megkapta Réti az örökséget, fölvette a pénzt s haza vitte.

Két napig sem vett még Réti a pénz birtokában, midőn egy éjszaka gyanuszajra ébredt föl. Két fejszével fölfegyverkezett embert látott a szobájában, akik megrohanták s ráparancsoltak, hogy mukkanni se merjen. Az egyik gyufát gyújtott a másik pedig azalatt kikutatta a ládáját s az ott lévő 560 koronát magához vette. Azután a két rabló eltávozott.

Gallovits és Marosi azonban úgy látszik, nagyon kevésnek találta az 560 koronát s bizonyára fájt nekik, hogy nem tudták kézhez kapni az egész örökséget. — Ujra szerencsét próbáltak tehát s néhány nappal később megint ellátogattak Pafcsuga Réti Jánoshoz, hogy átvegyék az örökség második részét is. Ekkor azonban már nem voltak olyan szerencsések, mint első ízben. Réti János ugyanis kétségbeesett kiabálásba tört ki, mire Gallovits és Marosi elvesztették a bátorságukat s futásnak eredtek. Azonban rájuk ismertek s feljelentették őket a csendőrségnél s így kerültek az esküdtbírószék elébe.

Esküdték lettek:

Némethy Károly, Kiss Dávid, Diósi Ferenc, Batári Imre, Voronyák István, Szirmay Lajos, Arany Sándor, Leitner Lázár, id. Joó Ferenc, Kunz Gusztáv, Govrik Kálmán, Boczonyi Sándor.

Pótesküdték voltak:

Gróza János és Bosár Pál.

A tárgyalást Milye Gyula kir. táblai bíró vezette, szavazó bírák voltak Fassie és Nizsarovszky Endre kir. törvényszéki bírók.

Védők voltak: Dr. Fleischer Lajos és Román József ügyvédek. A vádhatóságot Papp Aurél kir. altágyész képviselte.

Először is elsőrendű vádlottat Gallovics Józsefet hallgatták ki, a ki az általános kérdésekre elmondja, hogy margittai lakos, nős, 6 gyermeke van, büntetve nem volt. A vádirat felolvastatván előtte, az elnök azon kérdésére, hogy büntetésnek érzi-e magát, nemmel felel. Majd felhívta az elnök, hogy mondja el mindazt, a mit csak védelmére fel tud hozni. — Vádlott ekkor egész körülményesen elmondta, hogy ő Katz Józsefnek a bosszúja folytán jutott bele ebbe a dologba, ki neki régi ellensége s ezért vallott ellene. Egy jó negyedóraig tartó beszédén egészen tiszta logika huzódott át, úgy, hogy azzal a hallgatóságot egészen meglepte. A beszéd veleje persze általános tagadás volt. Az elnök azután figyelmeztette, hogy most más-ként beszél, mint a nyomozás alkalmával, mire ő azt felelte, hogy ez igaz, amit most mond, mert akkor a csendőrök bántották, azért vallott úgy. A másik vádlott:

Marosi János teljes beismerésben van, s részletesen előadja a rablást s az arra való előkészítést. Ugy 1900. január közepé táján meghallottuk, ugymond, Gallovicsnak, hogy Pafcsugának pénze van, melyet a bátyjától kapott volt. Elmentünk tehát ketten egyik este hozzá úgy 9 óra tájban, s miután az ajtót kezdtük betörni, Pafcsuga hajlandó volt ezt kinyitni, csak ne bántuk. Odabenn a szobában felszólí-

totta Gallovics Pafcsugát, hogy adja elő a pénzt, mit az meg is tett. A szobában sötét volt s én egy szál gyufát gyújtottam, s világítottam Gallovicsnak, a ki ráparancsolt károsultra, hogy a fejét fordítsa félre, s ne merjen reánk pillantani. Pafcsuga természetesen szót fogadott, mert nagyon megijedt.

Ő az elrabolt pénzből mindössze 90 frtot kapott, a többi Gallovics rakta zsebre. Az elnök bíró megkérdezte aztán Marosit, hogy meg volt elégedve a 90 frttal, mikor Gallovics többet tartott meg magának? Vádlott erre így felelt: Nem perelhettem be érte a bíróságnál. A válasz természetesen mosolyt csalt még a komoly esküdtek arcára is. A két vádlott szembesítettvén egymással, mindkettő állította, hogy igazat mondott. Marosi beismerte tettét, Gallovics tagadta s felszólította Marosit, hogy ne huzza bele őtet a dologba, mondja meg az igazi társa nevét nyíltan, mire Marosi így felelt: Minek mondjam, hisz itt áll előttem.

Azután a tanukat hallgatták ki, a kik látták vádlottakat, mikor Pafcsugának a házából kiszaladtak s elmenekültek. Ezek közül terhelőleg vallottak Katz József, Katz Ödön és Rózsa Márton, kiknek megeskütését is kérte a kir. ügyész. Dr. Fleischer Lajos első rendű vádlott ügyvédje azonban ellenezte. A törvényszék a vádhatóság propozícióját fogadta el a tanukat meghiteltette. Ezek után a vádbeszédre került volna a sor, de mivel az idő igen előre haladott elnök a tárgyalás folytatását reggeli 9 órára halasztotta el.

Elítélt párbajozók. Murányi Gyula nagyszalontai lakos, ügyvédjelölt és Bíró Gusztáv gyógyszerész a nagyszalontai népkert pavillonjában, egy összekocczanásból kifolyólag kardpárbajt vívtak, mely Murányi megsebesülésével végződött. A tegnap megtartott tárgyaláson a kir. törvényszék mindkettőt elítélte és pedig Murányi Gyulát 3 napi, Bíró Gusztávot pedig 6 napi államfogházra. A kir. ügyész és a felek megnyugodtak az ítéletben.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR.

Csütörtökön: A hol unatkoznak.

Pénteken: Görög rabszolga. (Operette előszőr.)

Szombaton: Görög rabszolga.

Vasárnap: Kuruczfurfang. (Népszinmű előszőr.)

Hétfőn: Kuruczfurfang.

A hol unatkoznak.

A hol unatkoztak, az eleinte a nézőtér volt. Pailleron vigjátékának első néhány jelenete mindent inkább ígér, mint a további pompás vigjátékot. A sok bevonuló gróf, meg báró, meg vicomte egészen megzavarja a nézőt s csak később fejlődik ki a modern vigjátéki irodalom egyik igen kiváló terméke.

Francia földön, az új francia köztársaság hivatalvadászó, protekció-éhes köreiben játszik a darab.

Céran Roger grófot (Deési Alfréd) édes anyja (Benkő Jolán) egészen ebben a szellemben nevelte s mikor megjön keleti tanulmányutjáról, gyönyörűen kifejtett modern strébernek mutatkozik be, a kitől anyja egészen el van ragadtatva. Annál kevésbbé örül neki Réville hercegnő (Somogyiné N. Julia), nagyanyja s a kis Williers Suzanne (Szohner Olga.) Suzanne törvénytelen gyermek, kinek Roger a gyámja; naiv, romlatlan bakfis, a ki bár még öntudatlanul, de szerelmes gyámjába.

Céran grófnénál azonban tilos másról, mint plátói szerelemről diskurálni. A plátói szerelem czége alatt pedig egész unalmas tár-

saság tölti nála az estéket, hallgatva unalmas felolvasásokat, azok fölött émelvényesig ömledve és végül — protekcióért esdekelve. A társaság ünnepelelt hőse *Bellac* tanár (Könyves Jenő), a hölgyek közt legjobban bírja latin szavakkal és nyakatekert filozófiával *Watson Lucy* (E. Kovács Mariska.)

Ebbe a »préciense« társaságba jut *Raymond Pál* (Balla Kálmán) alpréfet a feleségével (P. Szép Olga) hivatalos kiküldetésben. Az ő megérkezéssel kezdődik a bonyodalom.

Bellac, az álszenteskedő, találkára hívja Lucy-t. A levelet azonban Suzanne is elolvassa s azt hiszi, Roger irta Lucynek. Viszont Suzanne meglesik a levél olvasása alkalmával a hercegnő és Roger s meg vannak győződve, hogy Bellac és Suzanne közt készül valami. Lesbe állanak tehát s várnak. Lucynek migrén miatt távoznia kell egy unalmas felolvasásról, találka az üresházban.

Ugyanott adnak találkát egymásnak Raymond és neje is, hogy ebben az unalmas légkörben végre valahol szabadon csókolózzanak. Nagyon néznek tehát a lesbe álló hercegnő, Roger és Céranné, mikor Raymondné migrén miatt távozik. Ugyancsak migrént jelent Lucy is, utána pedig a kis Suzanne. Egészen zavarba jönnek, de Rogerban feltámadt a féltékenység, utána rohan Suzannának, nagyjára és anyja követik.

Az üvegházban oldódik meg a csomó. Céranné hallgatja, a mint Raymondék boldogságukban alaposan kigonyolják az ő egész társaságát s legnagyobb megbotrányozására még csókolóznak is. A sötétben Bellac és Lucy is találkoznak s megmagyarázzák a szerelmet, mely »két antitézis közti absztrakt processzus, a hol az én nem-énné változik«, annak daczára, ők is csókot váltanak. Végül Suzanne és Roger találkoznak s a hercegnő közbelépésére kipattant a rejtett szerelem. A besiető társaság nagyot botrányozik előbb, hogy Roger gróf Suzannet veszi el, de mosolyra válik a sápi-tozás, mikor a hercegnő Suzannet egyedüli örökösének jelenti ki. Bellac is megkapja Lucy-t, Raymondék bujkálása is kiderül s általános a csókolódzás, most már világosságnál.

A darabnak nemcsak meséje kitűnő, (bár néhol kopott eszközökkel, elveszett levéllel, sötétben találkozóval dolgozik), hanem dialogjai is telve vannak szellemességgel, úgy, hogy a közönség általában kitűnően mulatott. Nem csekély érdeme van azonban a sikerben a vigjátéki személyzetnek, mely ebben a darabban mutatkozott be először.

Szohner Olga, a társulat naivája adta az alkalmat a legtöbb tetszésnyilvánításra. Helyre kis bukást mutatott be, a kinek minden szava és mozdulata költészetet lehel. Nyílt színen és felvonás végén többször hívták a lámpák elé. Szerződésének csak nyereség volt a társulatra nézve.

Megjelent az első virág is! *P. Szép* Olga kapta s nem érdemtellenül. Kedves menyecske volt, pajzán jó kedvvel játszott, a kacagása pedig talán még csengőbbé vált, mióta nem láttuk. Ezért a kacagásért külön is megtapsolták.

Somogyiné előkelően, biztos nyugalommal játszott. A társulat lakomáján az igazgatóné magasztalták benne: most a színésznőt illeti a dicséret.

A férfiak közül *Balla* Kálmánt és *Nyárait* már jól ismeri a közönség. Ballánál kissé lassabb beszédet szeretnénk, egyébként jó volt; Nyáray pedig pár szavas jelenetéből igazi remeket alkotott s kis szerepét az első köze

emelte. Pazarul humoros volt már a maszkja is, melylyel egy vén tragédia firkaszt parodizált ki.

Az ujak közül *Deési* Alfréd hasznavehető erőnek bizonyult. Biztosan mozog a színpadon, kellemes organuma van, épp úgy mint *Könyves* Jenőnek is. Mindkettő társalgási szerep körben jól beválik. Nagyobb szerepe volt még *Bérczy* Gyulának (Saint Réault gróf) és *Madas* Pistának, a váradi fiatal színésznek, a ki most még csak egy szolga szerepében ügyeskedett.

Szintelen volt *Benkő* Jolán (Céran grófné) játéka; mintha kedvetlenül lépett volna tegnap a színpadra; ellenkezőleg, *K. Bíró* Anna (Boines báróné) tulságosan, nem ilyen finom komikumú vigjátékba való módon színeztet.

Kisebb szerepekben tetszettek a harmadik *Olga*: *Balázs* Olga, továbbá *Szarvassi* Sándor, *Tóvári* Anna, *Saághy* Zsigmond, *Gáthy* Kálmán.

Közönség szép számmal, bár több földszinti hely már üres volt.

És végül: miért nem közli az igazgató a lapokkal előzetesen a színlapot? Fölöslegesnek tartja? Az olvasók és mi nem tartjuk fölöslegesnek. *K. A.*

Operapályázat. A millenniumi királypályázat 4000 koronás operai pályadíját újra kiírták. Egész estét betöltő, magyar tárgyú művet kívánnak. A pályaművek legkésőbb 1902. december 31-ig Mihalovits Ödönhöz küldendők (IV., Egyetem-utca 2.) A pályázati feltételek Antalik Károlynál, a Liszt Ferenczeneművész-kör titkáránál tudhatók meg (IV., Váci-utca 79.)

Bemutató előadások. A színpadon javában folynak a próbák Sidney Jones *Görög rabszolga* című színdarabjának operettjéből s a *Kuruczfurfang*-ból, Bokor József pályanyertes népszínművéből, melynek nagy sikere volt a Népszínházban, hol számtalanszor került színre. A *Görög rabszolgát* szombaton mutatják be, a *Kuruczfurfangnak* pedig vasárnap lesz a premiéréje. Mindkét darabot meg fogják ismételni bérletben. A operettnek *Forrai* Ferike, *Lányi* Edit, *Parlagi* Klótila, *Erdei* Berta, *Nyáray* Antal, *Pintér* Imre, *Déri* Alfréd és *Füredi* József a főbb szereplői, míg *Bokor* népszínművében *Balláné* Csik Irén, *Lányi* Edit, *Benkő* Jolán, *P. Tóvári* Anna, *Szohner* Olga, *Balla* Kálmán, *Szilágyi* Dezső, *Havasi* Sándor, *Bérczy* Gyula, *Erdélyi* Miklós és *Gáthy* Kálmán játszzák a nagyobb szerepeket. A premierekre már most elő lehet jegyezni a színházi pénztárnál.

Demimonde. A színház személyzeténagy buzgósággal készül a *Divalhölgyek* (Demimonde) színrehozására. Dumas e vigjátékában lép föl először *Paulayné* Adorján Berta asszony a budapesti Nemzeti Színház művésznője, ki színtársulatunknál állandóan fog vendégszerepelni.

A jövő héten került színre *Kertészleány*, ez a bájos zenéjű operett, *Órley* Flóra fölléptével. Ugyancsak a közeli héten kerül előadásra a *Trobador*, Verdi hatalmas dalműve, melynek fő női szerepében mutatkozik be a nagyváradi közönségnek *Székely* Anna, az ismert nevű énekesnő.

Színházi Ujság. Új életet vártunk a színházról s ez az új élet egyelőre a sajtó terén jelentkezik egy ujszülöttel. »Színházi Ujság« címmel művészeti napilap indult meg, a melynek első számát vettük. A vállalatot örömmel üdvözljük s kívánjuk, hogy a szerény kezdetből nagyra fejlődjék. Különösen több élénkség nem ártana, valamint nem ártana a darabok tartalmi kivonata mellé néhány sor mutatványt is adni. Ilyesformán a Színházi Ujság több szépirodalmi vonást venne föl s különösen hölgyek körében nagyobb elterjedést nyerne. Az első szám közli az *A hol unatkoznak* tartal-

mát, a színtársulat névsorát, *Rudnyánszky* Gyula versét, a melyekhez még néhány kisebb czikk járul. Szerény tartalom beköszöntönek, de meg vagyunk győződve, hogy a lapja nem ígér sokat, de adni fog mentül többet. Ezt várjuk az új szerkesztőtől, *Szücs* Dezsőtől, a ki újmától kezdve átvette a szerkesztést. Igen praktikus gondolat, hogy a lap mellékletül adja a színlapot; már csak azért is lesz keletje. Egy-egy szám ára 3 krajczár, de előfizetheti egy hónapra is egy koronával.

A kolozsvári színház jövője. A kolozsvári színházat, mint értesülünk, a belügyminiszter további három évre a mai rendszer teljes fentartásával *Bölonyi* József intendánsnak adta ki.

A színházért Bölonyin kívül a következők pályáztak: *Megyeri* Dezső, *Ditrői* Mór, *Mészáros* Kálmán, *Thuri* Zoltán.

Megjegyezzük még, hogy a jelenlegi 40.000 frt szubvenzió helyett tényleg csak 25.000 frtot fog a vállalkozó kapni, az évi 15.000 frtos többlet pedig a színházépítési alaphoz lesz csatolva.

Közönség köre.

A magyar állami alkalmazottak egyesületének nagyváradi fiókja által f. év és hó 7-én a »Fekete Sas« szálloda nagytermében rendezett jótékonycélu táncmulatságon felülfizettek:

1 koronát: *Nyisztor* Alajos, *Kelemen* József, *Bieleczki* Vilmos, dr. *Lauchtmann* Lipót, *Polpu* György, *Béres* Imre, *Wurst* czég, *Berger* Mór, *Madaras* Elek, *Maresch* K., *Fischer* Sándor, *Kolbay* Lajosné, *Bancsik* Bálint, *Csicsay*, *Müller* József, *Kis* András, *Szacsavay*, *Balogh* József, *Kis*, *Karakas* Albert, *Mihelyi* Emil, *Jankovics* Tihámér, N. N., dr. *Kis* Béla, *Csathó* Jenő, *Szücs* Mátyás, ifj. *Karger* Sándor, *Szabó* Mihály, *Farkas* Imre, M. K., *Hermán* Aladár, *Potyner* Sándor, T. E., *Schiller* Kálmán, *Vajnovszky*, *Papp* István, *Grám* Sándor, *Nizsalovsky* N., N., V. Zs., N. N.; 80 fillért *Schószberger* Ede, *Konda* György; 60 fillért dr. *Várnai* Ferencz, *Nagy* Mihály, N. N., *Horváth* Mariska, N. N., *Kornya* György; 50 fillért N. N., *Grünbaum* Izidor, ifj. *Gyarmathi* Ferencz, *Kenecsi* János, *Kis* Imre, *Kiss* István, S. S., K. R.; 40 fillért *Janczink* József, *Ónodi* Lajos, *Csizmadia* Gáspár, *Farkas* János, *Budye* Mátyás, *Varga* János, N. N., K. N., N. N.

(Vége.)

REGÉNY-CSARNOK.

Balny város titka.

Regény.

Francziából fordította: K-5.

68.

— Még csak két nap! ismételte századszor, Istenem; mennyire örülök, hogy már hazamehetek, hol anyám vár, hol az ember legalább szabad levegőt szívhát. Hát te Lucie, nem örülsz az elutazásnak?

— Minden esetre örülök, ha te örülsz. Én is nagyon szeretném látni anyádat, nővéredet, kiket ismeretlenül is nagyon szeretek; de értened kell, hogy mikor Franciaországot elhagyni készülök, szomorúság vesz erőt rajtam, különösen egy dolog bánt, hogy itt kell hagynom hazámmal együtt azt a helyet is, hol atyám porai nyugosznak. Szegény atyám! . . .

— Csöngettek.
— Vajjon ki jön ilyen jókor reggeli órában? kérdezte *Jakab* ijedten nézve végig az uralkodó rendetlenségben. Vársz valakit?
— Nem én, ha csak a szabót nem az uti ruhával.

Jeanne asszony kinyitotta az ajtót.
— Egy ur óhajt beszélni *Dubreuil* urral.
— Vezesse be.
Jaumard *Artur* lépett be.
Lucie látva őt a kisé megzavarodott.

— Bocsánatot kérek, ha zavarom, szólt köszöntve őket, de fontos közlendőim kimentenek.

Jakab is nem kevésé volt zavarban Lucie jelenléte miatt, ki egy székről lepakolta a csomagot, hogy vendégük leülhessen.

— Nem voltam elkészülve becses látogatására, szólt végre Jakab. Legyen szives elmondani jövelele okát.

— Nagyon magánérdeklő dolgokról szeretnék önnek beszélni.

— Csak szóljon bátran. Nőm előtt nincs mit titkolnom.

— Félek, hogy ő nagyságára nézve fájdalmas lenne beszélgetésünk, szomorú emlékeket keltene föl benne.

— Soh' se féljen, uram, szólt Lucie, ha férjem beleegyezett.

— Tehát rövidesen elmondom látogatásom czélját.

Mikor ön hozzám jött, hogy kérdezősködjek egy emberről, kivel ön találkozott, meg kell vallanom, hogy nagyon meglepett az a közöny, melylyel a közölt adatokat fogadta. Helyesen vagy helytelenül, de azt gondoltam, hogy ez a közöny csak színlelt, s ön, bár nem mutatja, de szeretne többet tudni a dologról. Elhatároztam tehát, hogy a lehető legpontosabb adatokat szerzem be azon egyénről. Utánjárásomat siker koronázta s önnek saját érdekében áll ismernie ezt az embert, a ki nem más mint . . .

— Bocsánat uram, szakította félbe Jakab, de mielőtt tovább menne, engedje meg, hogy nőmnek elmondjam a dolog eredetét, mert ő semmit sem tud az önnél tett látogatásomról.

Azzal nevéhez fordulva elmondta Jaumardnál tett két látogatását. Azután Jaumard folytatta:

— Mielőtt kutatásaim eredményét közlém, kénytelen vagyok kijelenteni, hogy az utánjárás sok pénzembe került, utazások stb. Tudni szeretném tehát, hajlandó-e költségeimet megtéríteni, legalább részben . . .

— Engedje megjegyezmem, szakítá félbe Jakab, hogy én ezen költséges utánjárással egyáltalában nem bíztam meg önt, s hogy nincs mit követelnie tőlem. Szabadságában áll tehát most is visszavonulni és fölfedezéseit magának megtartani. Én nem tartóztatom egy szóval sem.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK

Hegedüs miniszter a szelvény-üzérkedés ellen.

Budapest, okt. 17. (Saját tud. táv.) Hegedüs miniszter utasította az összes másodfoku iparhatóságokat, hogy a hólapda üzlet szédelgésében erélyesen járjanak el és azt irtsák ki teljesen.

A főhadnagyból lett cigányprimás.

Budapest, október 17. (Saját tud. táv.) Zöldi cigányprimást a katonai hatósága figyelmeztette, hogy ne játszik, a mig tisztii lemondását el nem fogadták. Ő a katonai beavatkozást elkerülendő, egyelőre nem játszik.

Kirabolt lóvasuti kocsii.

Páris, október 17. (Saját tud. táv.) Tegnapelőtt este 10 órakor a város közepén kiraboltak egy telt lóvasuti kocsit, amely Saint Sulpice és Anténil között közlekedik. Éppen a Garibaldi boulevardon haladt a kocsii, a mikor 15 ember felugrott bottal, bokszolóval. Megrohanták a kalauzt és a kocsist, a kik a csapások alatt összerogytak. A rablók erre teljes villamfényben kirabolták a kocsii napipéztárát, nem törődve a többnyire

asszony utazók segélykiáltásaival. A mikor a rendőrök megjelentek, az utonállók Doumolin Lajos véső kivételével megugrottak. Doumolin nem akarja elárulni czinkostársait.

A Vigszinház igazgatója távozik.

Budapest, október 17. (Saját tud. távirata.) Mint éjjel érkezett táviratunk jelenti, Szécsi Ferencz a vigszinház igazgató-tulajdonosa levelet irt társainak, a melyben kijelenti, hogy elhagyja a szinházat. Mondják, hogy gazdag ember volt s a szinház tönkretette, mivel jóformán ő finanszírozta a vigszinházat. Helyébe művészi főtitkári czimmal Heltai Jenőt nevezték ki.

Vonatösszeütközés.

Nagy-Szombat, okt. 17. (Saj. tud. táv.) Ma reggel a pozsonyi tehervonat a Kuttiból kiinduló személyvonattal összeütközött. Egy ember súlyosan, többen könnyen megsebesültek. Két kocsi összezuzódott.

Meglopott báróné.

Nagybecskerek, okt. 17. (Saját tud. táv.) Báró Dániel Ernőné összes ékszereit ellopta a nagygaji kastélyból inasa s aztán Belgrádba megszökött. A négyezer korona értékű diadémot a verseczi takarékbán hagyta zálogban. Az ellopott ékszerek értéke 40.000 korona.

Megbüntetett hütlenség

Kottingrbun, okt. 17. (Saj. tud. táv.) Zehetner Vilmos erdész a mult éjjel egy órakor házának kapuja előtt lelőtte a feleségét, a mikor az légyotról jött haza. Azután önként jelentkezett a rendőrségnél.

A közös hadügyminiszter utazása.

Bécs, október 17. (Saját. tud. távir.) Krieghammer báró közös hadügyminiszter hosszabb tartózkodásra a Semmeringre utazott.

KOZGAZDASAG.

A nagyváradii kereskedelmi és iparkamara a következő értesítéseket bocsájtotta ki:

I.

A m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősege a vonalai részére 1901. évben szükségelt különféle anyagokra, u. m.: tűzálló agyag, földszurok, építőhomok, durva és kidolgozott kövek, fedőlemezek, fedőpala, égetett falú téglá, oltatlan més, stb. szállítására pályázatot hirdet.

II.

Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a keresk. m. kir. miniszterium a m. kir. posta és táviráda részére az 1901. évben szükséges 1546 drb. 10 m., 24.009 drb. 8 m., 25.736 drb. 6-5 m. hosszu telítetlen, továbbá 1400 drb. 10 m., 5800 drb. 8 méter és 10.400 drb. 6-5 m. hosszu telített oszlopok szállításának biztosítására pályázatot hirdet.

A pályázati feltételek a posta- és táviradai igazgatóságoknál megtekinthetők.

III.

A m. kir. államvasutak igazgatósága az 1901. évi márczius hó 1-től 1901. szept. végéig talpfateltő telepei részére mintegy 5800 q sósav, 1400 q horgony hulladék, továbbá 500 ezer

drb. horgonyozott talpfajeltő szeg szállítására pályázatot hirdet.

A pályázat feltételei a kamarai irodában a hivatalos órák alatt megtudhatók.

IV.

A m. kir. állami vasgyárak igazgatósága az államkincstári vasművek és gyárak részére az 1901. évben szükséges világító és kenő anyag, továbbá a budapesti állami gépgyár részére az 1901 évben szükséges takaró ponyvák és hajtószijak szállításának biztosítására pályázatot hirdet.

Az ide vonatkozó pályázati feltételek a kamarai irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagyvárad, 1900. okt. 16.

A nagyváradii kereskedelmi- és iparkamara:

Janky József,
elnök.

Dr. Sarkadi Lajos,
titkár.

A kassai gazdasági tanintézet nagy tünneplésséggel ülte meg 25 éves jubileumát. A minisztert Rodiczky Jenő képviselte. Reggel a székesegyházban istentisztelet volt. 10 órakor fényes tünneplét tartottak az intézetben, ahol Kovácsy Béla igazgató és Gerlóczy Géza tanár tünneplé beszédet mondtak. Rodiczky a miniszter nevében válaszolt. Délben 250 terítékű bankett volt. Az tünneplők táviratilag tünneplétek Darányi minisztert, Tormay Béla miniszteri tanácsost és Förster Kálmán miniszteri osztálytanácsost. Örömmel emlékezünk meg e kiváló intézet jubileumáról annyival is inkább, mert közgazdasági rovatunknak legjelesebb cikkei, melyek sokszor feltűntek már s kérdezősködtek irók után, ezen intézet tudós tanárainak ügyes tollát dicsérik.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, okt. 17.	
Buza októberre	7.45
Buza júniusra	7.91
Tengeri	5.07
Rozs okt.	7.09
Zab okt.	5.34
Káposzta, repce, aug.	—

Értéktőzsde.

Budapest, okt. 17.	
Oszták hitel	645.—
Magyar hitel	648.—
Allamvasut	642.—
Rimamurányi	505.—
Magyar jelzálog	424.50
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. okt. 17-én.	
Magyar aranyjárdék 4%	94.60
Magyar koronajárdék	90.—
Magyar vasuti kölcson aranyban 4/10%	100.—
Magyarvasuti kölcson ezüstben 2 1/2%	98.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	96.30
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	89.75
Italméresi jog megváltási kötvény	98.35
Horváth-szlavónföldtehermentesítési kötvény	92.50
Magyar nyeresémsorsjegy-kölcson	163.—
Tiszaszabályozás szezedi sorsjegyek kölcson	138.50
Oszták járdék papírban	96.75
Oszták járdék ezüstben	96.75
Oszták járdék aranyban	95.—
Oszták korona járdék	97.15
Oszták államsorsjegyek	131.50
Oszták magyar bankrészevény	16.95
Magyar hitelbankrészevény	664.—
Oszták hitelintézet részevény	643.—
Párisi vista	96.15
20 frankos arany (Napoleon'or)	19.25
Németbirodalmi márka	117.95
London vista	242.—
20 márkás arany	28.62

A szerkesztőbizottság.

Dr. VUCSKICS GYULA.

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1900. évi október 1-től.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.							Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.							Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.							
	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	V. v.		V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.	
Budapest ind.	6 50	8 30	1 55	5 45	9 15		Kolozsvár ind.		5 23	7	12 32	6 13	11 01	P.-Ladány ind.	4 06	1 24	5 35	10 53	2 29	6 08	
Rákos >	7 02	8 51	2 08	6 06	9 28		Jegenye >			7 59	11 14	7 16		Debreczen >	5 14	2 33	6 26	11 44	3 36	7 41	
Ujszász >	8 28	10 59	3 32	8 40	10 56		B.-Hunyad >		6 40	8 37	1 44	7 54	12 20	Érmihályfalva érk.	6 35	3 57	7 29	1	4 58		
Szolnok >	9 07	11 31	4 56	9 27	11 19		Csucsá >		3 25	7 09	9 19	2 15	8 37	12 52	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Szajol >	9 21	11 50	4 09	9 46	11 33		Rév >		5 26	7 47	10 08	3 01	9 32	1 34		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.
P.-Ladány >	10 43	2	5 28	11 53	12 55	4 54	Élesd >		5 54	7 59	10 25	3 15	9 49	1 48	Érmihályfalva ind.	6 36	11 17	3 14	5 27	9 14	8 02
Báránd >		2 12		12 07		5 11	Mező-Telegd >		6 21	8 11	10 42	3 28	10 07	2 01	Debreczen >	7 51	12 36	4 16	7 10	10 27	9 01
Sáp >		2 27	5 48	12 24		5 32	F.-Vásárhely >		6 49		11 01		10 27		P.-Ladány érk.		1 45	5 03	8 40	11 28	9 48
B.-Ujfalu >	11 18	2 47	6 03	12 46	1 33	5 58	Váradi-Velence >		7 02	8 32	11 10		10 37	2 25	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés.						
M.-Peterd >		3		1		6 15	Nagyvárad érk.		7 11	8 38	11 17	3 57	10 44	2 31		V. v.	V. v.				
M.-Keresztes >		3 12		1 14		6 31	Nagyvárad ind.		2 22	8 43	11 36	4 10	11 04	2 38	Debreczen i.	9 35	4 31				
Bors >		3 25		1 28		6 50	Püspöki >		2 36	8 52	11 47		11 14		Sáránd >	10 18	5 16				
Püspöki >	11 48	3 32		1 36		7 02	Bors >		2 47		11 54		11 22		H.-Bagos >	10 28	5 26				
Nagyvárad érk.	11 56	3 42	6 39	1 48	2 11	7 16	Mező-keresztes >		3 12		12 05		11 37		H.-Pályi >	10 45	5 48				
Nagyvárad ind.	12 16	3 58	6 46	2 06	2 18	12 25	Mező-Peterd >		3 30		12 17		11 50		M.-Pályi >	10 57	5 59				
V.-Velence >		4 05		2 30	2 25	12 32	B.-Ujfalu >		4 07	9 23	12 29	4 50	12 05	3 18	N.-Léta- >						
F.-Vásárhely >		4 16		2 41		12 45	Sáp >		4 39	9 38	12 47		12 25		Vértés érk.	11 16	6 18				
M.-Telegd >	12 48	4 38	7 15	3 03	2 50	1 12	Báránd >		5 01		1 01		12 41		Sáránd—Derecske.						
Élesd >	1 02	4 56	7 28	3 21	3 04	1 37	P.-Ladány >		5 17	10 06	1 34	5 40	1 19	4 03		Sz. v.	Sz. v.				
Rév >	1 26	5 20	7 50	3 45	3 26	2 10	Szajol >			11 21	3 08	6 59	3 04	5 19	Sáránd ind.	10 33	5 26				
Csucsá >	2 16	6 31	8 37	4 52	4 16	3 49	Szolnok >			11 44	3 35	7 32	3 37	5 39	Derecske ind.	10 42	5 45				
B.-Hunyad >	2 49	7 16	9 08	5 32	4 52	4 48	Ujszász >			12 03	3 58	7 50	4 05	5 58	Sáránd érk.	10 42	5 45				
Jegeny >	15	7 49	9 33	6 01		5 34	Rákos >			1 37	6 03	9 28	6 52	7 38	Derecske érk.	10 42	5 45				
Kolozsvár érk.	3 50	8 33	10 08	6 59	5 55	7 04	Budapest érk.			1 50	6 20	9 40	7 10	7 50							

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.			
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	10 20	4 50	7 00	Szeged ind.	3 40	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7	Arad ind.	5 10	11 20	9 35
Ósi >	10 30	4 41	7 16	H.-M.-Vásárhely >	4 38	11 05	7 50	Ósi >	10 30	4 41	7 16	Kétegyháza >	6 14	12 31	10 54
Less >	10 48	5 01	7 40	Orosháza >	5 41	11 54	9 20	Less >	10 48	5 01	7 40	Csaba érk.	6 40	12 57	11 24
Gyapju >	10 56	5 10	7 52	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Gyapju >	10 56	5 10	7 52	Csaba ind.	7	2 33	4 50
Cséffa >	11 03	5 19	8 05	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Cséffa >	11 03	5 19	8 05	Gyula >	7 27	3 05	5 26
Szalonta >	11 26	5 44	8 46	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Szalonta >	11 26	6 44	8 46	Sarkad >	7 47	3 27	5 56
Kötegyán >	11 46	6 05	9 15	Kötegyán >	7 57	3 39	6 10	Kötegyán >	11 46	6 05	9 15	Kötegy >	7 56	3 39	6 10
Sarkad >	11 57	6 17	9 31	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Sarkad >	11 57	6 17	9 31	Szalón >	8 23	4 10	6 47
Gyula >	12 21	6 44	10 01	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Gyula >	12 21	7 44	10 01	Cséffa >	8 42	4 34	7 18
Csaba >	2 10	7 41	4 44	Gyapju >		4 42	7 29	Csaba érk.	12 42	7 06	10 30	Gyapju >		4 42	7 21
Orosháza >	3 10	9 10	5 50	Less >	9 04	5 00	7 51	Csaba ind.	2 23	7 18	4 32	Less >	9 04	5	8 56
H.-M.-Vásárhely >	4 00	10 02	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 16	Kétegyháza >	2 54	8 45	5 03	Ósi >	9 21	5 19	8 16
Szeged >	4 35	10 55	7 55	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31	Arad érk.	3 55	8 6 05		Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 39

Nagyvárad—Belényes—Vaskó.				Vaskó—Belényes—Nagyvárad.				Nagyvárad—Érmihályfalva.				Érmihályfalva—Nagyvárad.											
	Tv. sz. sz.	Sz. v.			Sz. v.	Tv. sz. sz.			Sz. v.	v.			Sz. v.	V. v.									
Nagyvárad ind.	5 35	2 40		Vaskó ind.	4	2 55		Nagyvárad ind.	4 15	1 4		Érmihályfalva ind.	6 10	5 20									
V.-Velence >	5 47	2 51		Lunka-Rézbánya >	4 12	3 08		B.-Püspöki >	4 30	7 10		Érselind >	6 40	6									
Félic-Fürdő >	6 11	3 13		Szudrics >	4 39	3 37		Bihar >	4 50	7 36		Székelyhid >	7 10	6 48									
Kardó >	6 26	3 27		Belényes >	5 07	4 16		Paptamási >	5 14	8 05		Nagykőgy >	7 22	7 02									
Nyárló >	7 07	4 07		Sonkolyos >	5 28	4 39		Gyapoly >	5 27	8 21		B.-Dioszeg >	7 35	7 22									
Magyar-Gyepes >	7 19	4 18		Belényes-Ujlak >	5 40	4 51		B.-Dioszeg >	5 43	8 44		Gyapoly >	7 50	7 40									
Tasádfő >	7 34	4 32		Borz >	5 49	5 01		Nagykőgy >	5 55	8 59		Paptamási >	8 11	8 08									
Drág-Cséke >	7 55	4 46		Sólyom >	6 05	5 22		Székelyhid >	6 24	9 32		Bihar >	8 29	8 33									
Magyar-Cséke >	8 12	5 01		Gyanta >	6 26	5 43		Érselind >	6 45	10		B.-Püspöki >	8 52	8 58									
Dused >	8 25	5 13		Hollód >	6 40	6		Érmihályfalva érk.	7 15	10 36		Nagyvárad érk.	9 06	9 15									
Szombatság-Rogoz >	9 02	5 47		Szombatság-Rogoz >	7 01	6 29		Szombatság—Rogoz—Dobrest.				Dobrest—Rogoz—Szombatság.											
Hollód >	9 15	5 59		Dused >	7 25	6 55			V. v.	Tv. sz. sz.		V. v.	Tv. sz. sz.										
Gyanta >	9 29	6 12		Magyar-Cséke >	7 37	7 08		Szombatság-Rogoz ind.	9 10	6 35		Dobrest ind.	6 06	4 22									
Sólyom >	9 55	6 36		Drág-Cséke >	7 56	7 33		Nánhegyessel >	9 36	7 01		Nánhegyessel >	6 16	4 32									
Borz >	10 10	6 50		Tasádfő >	8 10	7 47		Dobrest >	9 46	7 11		Szombatság-Rogoz érk.	6 40	4 56									
Belényes-Ujlak >	10 22	7 01		Magyar-Gyepes >	8 24	8 02																	
Sonkolyos >	10 35	7 13		Nyárló >	8 34	8 13																	
Belényes >	11 21	7 47		Kardó >	8 57	8 36																	
Szudrics >	11 44	8 09		Félic-Fürdő >	9 10	8 49																	
Lunka-Rézbánya >	12 13	8 34		V.-Velence >	9 31	9 10																	
Vaskó >	12 29	8 49		Nagyvárad érk.	9 41	9 21																	

Nagyvárad—Dévaványa—Gyoma.			Gyoma—Dévaványa—Nagyvárad.			Vésztő—Kötegyán—Hollód.			Hollód—Kötegyán—Vésztő.		
	V. v.	Sz. v.		Sz. v.	V. v.		V. v.	V. v.		V. v.	V. v.
Nagyvárad ind.	5 50	2	Gyoma ind.	3 40	2 30	Vésztő ind.	4 45	5 27	Hollód ind.	4 35	12 05
Ósi >	6 09	2 14	Ózed >	4 07	2 54	Okány >	5 07	5 49	Mocsár-Gyanta >	4 46	12 17
Uj-Palota >	6 24	2 29	Déva-Ványa >	4 37	3 26	Gyanta >	5 23	6 07	Rippa >	5 02	12 39
Gyires >	6 41	2 42	Kéthalom >	4 54	3 43	Sarkad-Keresztur >	5 36	6 18	Tenke >	5 24	1 17
Körösszeg >	7 02	3 01	Körös-Ladány >	5 13	4 06	Méhkerék >	5 52	6 36	Fekete-Tót >	5 44	1 39
Szakál >	7 39	3 31	Szeghalom >	5 40	4 38	Kötegyán >	6	6 45	Fekete-Bátor >	6 06	2 07
Nagy-Tóti >	7 55	3 47	Vésztő >	6 12	5 22	Kötegyán ind.	6 16	6 57	Árpád >	6 16	2 18
Komád >	8 25	3 59	Kót >	6 38	5 52	Pósa >	6 29	7 12	Erdő-Gyarak >	6 25	2 28
Íráz >	8 42	4 16	Íráz >	6 52	6 07	Ilye >	6 48	7 24	Csegöd >	6 34	2 38
Kót >	9 19	4 39	Komádi >	7 10	6 38	Csegöd >	7 02	7 39	Ilye >	6 57	2 58
Vésztői >	9 44	5 10	Nagy-Tóti >	7 22	6 50	Erdő-Gyarak >	7 12	7 49	Pósa >	7 07	3 09
Szeghalom >	10 34	5 55	Szakál >	7 48	7 23	Árpád >	7 21	7 59	Kötegyán >	7 19	3 22
Körös-Ladány >	11	6 12	Körösszeg >	8 11	7 47	Fekete-Bátor >	7 39	8 20	Kötegyán ind.	8 06	3 42
Kéthalom >	11 18	6 30	Gyires >	8 33	8 12	Fekete-Tót >	7 52	8 35	Méhkerék >	8 15	3 52
Déva-Ványa >	12 03	6 55	Uj-Palota >	8 47	8 27	Tenke >	8 15	9 03	Sarkad-Keresztur >	8 33	4 12
Ózed >	12 21	7 15	Ósi >	9 03	8 46	Rippa >	8 39	9 32	Gyanta >	8 43	4 23
Gyoma >	12 45	7 39	Nagyvárad érk.	9 20	9 05	Mocsár-Gyanta >	8 51	9 45	Okány >	9 02	4 44
						Hollód >	9 01	9 57	Vésztő >	9 20	5 04

Székelyhid—Margita—Sz.-Somlyó.			Sz.-Somlyó—Margita—Székelyhid.			Szeghalom—Füzes-Gyarmat.			Füzes-Gyarmat—Szeghalom.		
	V. v.	Sz. v.		Sz. v.	V. v.		V. v.	V. v.		V. v.	V. v.
Székelyhid ind.	9 22	6 30	Szilágy-Somlyó ind.	3 20	2	Szeghalom ind.	10 20	5 50			